

מסורת הש"ס

(א) חולין סו. ע"ש, צ) סוכה יח., א) נ"ע חוס' לעיל לד. ד"ה ר"ע ח'קלע לגיומק ועי' היטב מ"ש בשם רש"י תענית יא: ד"ה מר עוקבא[[][]] (ד) נלשיל לו. לח: ושי"ג[[][]] (ה) שגושות ל: א) (ב)ר"ף והר"ש ליתא ע"ש[[][]] (ו) נכסרות ל: א) (ח) ג"ל היא כחוקתה וכו'א נכסרות[[][]], (ט) נכסרות שם עש"ה (פוסק' דמאי פ"ב ה"ב ע"ש[[][]] א) נכסרות שם ע"ש היטב[[][]], (ס) גבישה רש"ש[[][]] (ז) גיסר רש"ש[[][]], (ח) ג"ל לאחר ד"ה קדש טולא[[][]] ט) גנדפריי לנקל[[][]],

תורה אור השלם

- וְאִמָּר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דָּבַר יְיָ בְּחֻמּוֹת שֶׁבַת קֹדֶשׁ לֵאמֹר אֵת אֲשֶׁר תֹּאמַר אִפּוֹ וְאֵת אֲשֶׁר תִּבְשְׁלוּ בַשֶּׁלִי וְאֵת כֹּל הַדָּג הַיָּחִיד לָכֶם לַמִּשְׁקָה עַד הַבֶּקֶר: שְׁמוֹת טו כב
- לֹא יֵאָמֵר לַעֲדִיק כֹּל אֵין וְיִשְׁעִים מִלְּאוֹ רַע: מַשְׁלֵי יב כא

הגהות הב"ח

(א) גב' לקמיה דהורא טולא דהורא נטל לשפרותא:

לעזי רש"י

דברב"ש ״רברב״ש. שף מים. אנגיל"א. צלופח (רג טמא).

מוסף רש"י

סולתנית. מין דגים טהורים וסולתנית שמן ונקטטו אִין לו נספיר וקשקש ועתיד לגדל לאחר זמן. ואחריו חילק על ע"רם אסור, אותו מן דגים טהורים וממכר הניח צמד (רעיר לד:). שערבונה עולה עמה. דגים טמאים דומין לה ועילין עמה (שם). אקונס כו. מלן גלון פרסי מן (חולין סו). צחנתא. מין דגים טהורים. דבב נהריא. הסגר כג שמו (סוכה יח:). דרדיפי מיא. קלות וממהרות ליון (שם). חוט השדרה. נותן כח שלדס וכמהה דגים לנות שדרתו עומדת נכריאות (שם). והא קא חזיון דקאי. כמהה נהרות הדופין צמיתין (שם). קלפי. קשקשים דלא מרבה טינא דג טמא. אִין טיט על אותו נהר מגדיל ומשקין שקלים ורמשים (שם). האידנא כו. שהסוקו למוכן עכשיו והס מגדלן שקלים ומתן יודין ללוותו נהר (שם). אינן צריכין לקבל דברי חברות. אם חזרו מחת יד חצר (בבברות ל:). קשורי מוכוס. שרש חתומות למוכסם ושעומתין לטן המתנס הס טעמין לו חומס כדי שלא יתבענו מוכס שני (שם).

הסס ידיע ממשו. שהרי מטבילין צו והרעצ נאכל והיין נאכל

עמו: **הכא לא ידיע ממנן**. שאין אוכלין הרעצ אלא הירק ולא

הכניסו הירק לתוכו אלא להתקיים: **הרי זה מוסר** גרסינן:

קירצי דגים. שומנן: **עוצין**. הן **זיגים** של דגים: **מפלוסא**

ואספמיא. ואִין דגים טמאים מליוין

סס: לחנתא. חילק: **דבב נהר**.

דבב נהר: דגים טמאים מליוין **דדדיפ**. ככח מקלחין דבדב"ש בלע"ז: **דלא מרבה טינא דג טמא**. קרקעית של אותו הנהר אִין מגדל דגים טמאים: **חמרא דימא וסורא דימא**. דק"ל צמסכת חולין (דף קסו). כל שיש ציס ס

יש ציבשה חוך מן החולדה: **טמא**.

ציבשה טהור ציס: (ט) **קדש לה'**. סתם **קדש אסור**: **קדש נוטא**. שם דגים צבים: **חיפושא**. דג טמא: **חפייה שדיקולא**. יקסוה כסל ופירכס צמוכו ושצרו קליפין ונרלו צדפיהס קשקשים

דקיס: וללוּפחא. דג ושמו אנגילי"א:

לסדי יומא. נגד השמש: **צימחי**. קשקשים דקיס: **משילני חיורי**.

מתוך שהן לבנות נראין כהן קשקשים שהן שחורין: **שמעיה לשהוא דהוב קרי**. לשהוא מינא: **צאטי**. והוא

שם דג טמא: **מחליא ליס**. ממתקן: **מאניגי ציסיס**. אשמו. ודרך הרמאים

למכור קלא אִילן צסס תכלת: **נפלא ליד**. נפלת ליד. כלומר עכשיו אתה צריך לי: **לריינן לקבל דברי חצרות**.

מתחלה קודם שיהו גלמנין ס לכל דברי חצרות שיאכלו צטרהה ושיעשרו פירות וכיואל צהן: **מוכס**. סתמא גולן: **קשרי מוכס**. חתומות לנותין המכס כדי שלא יתבעוס חציריו ומשרתיו פעס אחרת: **חצ"ס**. סימן הוא חלצ צשר מין תכלת: אסורין

א״יתו לקמיה ההוא נוגא דהוה רמי לצלופחא נקמיה להרי יומא הוא דהוה ביה צימחי ושרייה רב אשי איקלע לההוא אתרא א״יתו לקמיה (א) נוגא דהוי רמי לשפרנוגא חפייה במשיכלי חיורי הוא ביה קלפי ושרייה רבה בר בר חנה איקלע לאקרא דאגמא קריבו ליה צחנתא שמעיה לההוא גברא דהוה קרי ליה באטי אמר מוקא קרי ליה באטי ש"מ דבר טמא אית ביה לא אבל מיניה לצפרא עיין בה אשכח ביה דבר טמא קרי אנפשיה ²לא יאונה לצדיק כל און: והקורט של חילתית: מ"ט משום דמפסקי ליה בסכינא אע"ג דאמר מר (ז)נותן טעם לפגם מותר יאגב חורפיה דחילתיתא מחליא ליה שמנוניתא והוה ליה כנותן טעם לשבח ואסור עבדיה דר' לוי הוה קא מובין חילתיתא כי נח נפשיה דר' לוי אתו לקמיה דרבי יוחנן אמרו ליה מהו למיזבן מיניה אמר להו ה"עברו של חבר הרי הוא כחבר רב הוגא בר מניומי זבן תכילתא מאנשי דביתיה דרב עמרם חסידא אתא לקמיה דרב יוסף לא הוה בידיה פגע ביה חנן חייטא א"ל יוסף עניא מנא ליה בדידי הוה עובדא דוביני תכילתא מאנשי דביתיה דרבנאה אחוה דר' חייא בר אבא ואתאי לקמיה דרב מתנא לא הוה בידיה אתאי לקמיה דרב יהודה מהגרוניא אמר לי נפלת ליד הכי אמר שמואל (א)יאשת חבר הרי היא כחבר (א)תנינא להא) דת"ר אשת חבר הרי היא כחבר עברו של חבר הרי הוא כחבר (א)חבר שמת אשתו ובניו ובני ביתו הרי הן בחזקתן עד שיחשדו וכן ה"חצר שמוכרין בה תכלת הרי (א)הן בחזקתן) עד שתיפסל (א)ת"ר יאשת עם הארץ שנשאת לחבר וכן בתו של עם הארץ שנשאת לחבר וכן עברו של חבר שנמכר כולן צריכין לקבל דברי חברות יאבל אשת חבר שנשאת לעם הארץ אינן צריכין לקבל דברי חברות וכן עברו של חבר שנמכר לעם הארץ. אין צריכין לקבל דברי ר' מאיר. ר' יהודה אומר צריכין לקבל לכתחלה. וכן היה ר' שמעון (אומר) כן אלעזר אומר משום ר' מאיר מעשה באשה שנשאת לחכם והיתה קושרת לו תפילין בורעו ומת ונשאת למוכס והיתה קושרת לו קשרי מכס על ידו. אמר רב חלב. ומפקינן חלב ומעייילין תחיתת דג שאין בו סימן.

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

למ.

התם ידיע ממשו. וא"ת תקשי ליה קנקנים דלא ידיע ממנן ואסר ר"מ וי"ל דהתם כיון דנפלט היין מן הקנקנים צאל ישראל הוה כמו צעין וידיע ממנן אצל מין למוך הכצשים לא ידיע ממנן שמתצטל היין כצבשים ולמאי דפרישית לעיל דלא אסר רבי מאיר קנקנים ניחא: **אין** י"ו **עבשיו**

ועתיד ליגדל לאחר זמן. אומר ר"י דדריש אין לו עיין לו כלומר עיין עליו אם יש לו עכשיו או עתיד ליגדל לאחר זמן והכי דרשינן ציבמות:

(דף כב:) וכן אין לו עיין לו: **וסימניך טמא טהור טהור טמא**.

לכאורה לא קא יהיז האי סימנא אלא להני תרי מיני אחרמא ואתורא אצל אשאר מינין לא דהא צפ"צ דקידושין (דף מא.) אמר רבא מלא שיצוטא והוא עז של ים כדלמר צפ' הפכה (צ"ק דף נה.) הנהיג צעזא ושצוטא מאי: **ה"ל רש"י שפר נוגא שרי קדש נוגא אסור וסימניך קדש דח' ואיכא דאמרי קבר נוגא אסור וסימניך קברי עוברי כובבבים**. ור"ח גרס איפכא שפר נוגא אסור קדש נוגא שרי וסימניך (ירמיה צ) קדש ישראל לה' כלומר השם המצוי לעמו ואיכא דלמרי קבר נוגא שרי וסימניך קברי עובדי כוכבים אינס מטמאין צאהל כלומר אינו טמא וכן משמע צסמוך דמייתי ההיא עובדא דאיימי ההוא נוגא דדמי לשפר נוגא צתר עובדי דההוא דדמי לחיפושא וללוּפחא דדגים טמאים הס משמע דשפר נוגא נמי דג טמא הוא: **אגב** חורפיה דחילתיתא דה"ל **לסני** **ה"פ** בנותן טעם לשבח. וא"ת לסני ליה בקליפה כדלמר (חולין דף סו:)

גבי שחטה צסכין טריפה וי"ל דחורפיה דחילתיתא בלע טפי ולא סגי בקליפה וי"מ כמו כן דצלל וקפלוט שנחתך צסכין של עובדי כוכבים דלא סגי ליה בקליפה דלאג חורפיה בלע טפי ושמעתי צסס הרי"ס דחילתיתא דוקא דחריף טפי ולא צלל וקפלוט: **אמר רב חבי"ת** בחותם אחד אסור. פרש"י לפי דמיהין יקריס והרי"ר אפרים צר דוד היה אומר הטעם משום דליתיה לאיסורא צעיניה אצל חמפ"ג אינו אלא תערובת אצל אין לומר הטעם משום יוקר שהרי מוריים דמיה יקריס מייין ואִין נראה לרי יהודה דהא דחיל דאיכא דהצב מקומות שהיין יוקר יותר כדלמר לעיל (דף לד:)

קיסמא דמוריים צלומא קיסמא דחמרא צד' לומי לכך נראה לו יותר טעם רש"י דפי' משום יוקר וכן משמע צסמוך דקלמר מ"ש גצינה דלא טרח ומזיין כו' וכן גצי פת דאי איכא גציה כי האי לרא טעמזיין:

פת

ובני ביתו הרי הן בחזקתן עד שיחשדו וכן ה"חצר שמוכרין בה תכלת הרי (א)הן בחזקתן) עד שתיפסל (א)ת"ר יאשת עם הארץ שנשאת לחבר וכן בתו של עם הארץ שנשאת לחבר וכן עברו של חבר שנמכר כולן צריכין לקבל דברי חברות וכן עברו של חבר שנמכר לעם הארץ אינן צריכין לקבל דברי חברות וכן עברו של חבר שנמכר לעם הארץ. אין צריכין לקבל דברי ר' מאיר. ר' יהודה אומר צריכין לקבל לכתחלה. וכן היה ר' שמעון (אומר) כן אלעזר אומר משום ר' מאיר מעשה באשה שנשאת לחכם והיתה קושרת לו תפילין בורעו ומת ונשאת למוכס והיתה קושרת לו קשרי מכס על ידו. אמר רב חלב. ומפקינן חלב ומעייילין תחיתת דג שאין בו סימן.

(א) חולין סו. ע"ש, צ) סוכה יח., א) נ"ע חוס' לעיל לד. ד"ה ר"ע ח'קלע לגיומק ועי' היטב מ"ש בשם רש"י תענית יא: ד"ה מר עוקבא[[][]] (ד) נלשיל לו. לח: ושי"ג[[][]] (ה) שגושות ל: א) (ב)ר"ף והר"ש ליתא ע"ש[[][]] (ו) נכסרות ל: א) (ח) ג"ל היא כחוקתה וכו'א נכסרות[[][]], (ט) נכסרות שם עש"ה (פוסק' דמאי פ"ב ה"ב ע"ש[[][]] א) נכסרות שם ע"ש היטב[[][]], (ס) גבישה רש"ש[[][]] (ז) גיסר רש"ש[[][]], (ח) ג"ל לאחר ד"ה קדש טולא[[][]] ט) גנדפריי לנקל[[][]],

תורה אור השלם

- וְאִמָּר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דָּבַר יְיָ בְּחֻמּוֹת שֶׁבַת קֹדֶשׁ לֵאמֹר אֵת אֲשֶׁר תֹּאמַר אִפּוֹ וְאֵת אֲשֶׁר תִּבְשְׁלוּ בַשֶּׁלִי וְאֵת כֹּל הַדָּג הַיָּחִיד לָכֶם לַמִּשְׁקָה עַד הַבֶּקֶר: שְׁמוֹת טו כב
- לֹא יֵאָמֵר לַעֲדִיק כֹּל אֵין וְיִשְׁעִים מִלְּאוֹ רַע: מַשְׁלֵי יב כא

הגהות הב"ח

(א) גב' לקמיה דהורא טולא דהורא נטל לשפרותא:

לעזי רש"י

דברב"ש ״רברב״ש. שף מים. אנגיל"א. צלופח (רג טמא).

סולתנית. מין דגים טהורים וסולתנית שמן ונקטטו אִין לו נספיר וקשקש ועתיד לגדל לאחר זמן. ואחריו חילק על ע"רם אסור, אותו מן דגים טהורים וממכר הניח צמד (רעיר לד:). שערבונה עולה עמה. דגים טמאים דומין לה ועילין עמה (שם). אקונס כו. מלן גלון פרסי מן (חולין סו). צחנתא. מין דגים טהורים. דבב נהריא. הסגר כג שמו (סוכה יח:). דרדיפי מיא. קלות וממהרות ליון (שם). חוט השדרה. נותן כח שלדס וכמהה דגים לנות שדרתו עומדת נכריאות (שם). והא קא חזיון דקאי. כמהה נהרות הדופין צמיתין (שם). קלפי. קשקשים דלא מרבה טינא דג טמא. אִין טיט על אותו נהר מגדיל ומשקין שקלים ורמשים (שם). האידנא כו. שהסוקו למוכן עכשיו והס מגדלן שקלים ומתן יודין ללוותו נהר (שם). אינן צריכין לקבל דברי חברות. אם חזרו מחת יד חצר (בבברות ל:). קשורי מוכוס. שרש חתומות למוכסם ושעומתין לטן המתנס הס טעמין לו חומס כדי שלא יתבענו מוכס שני (שם).

קבא א ב מיי פ"א
מהל' מאכלות אסורות הלכה בד סמג
עשין קב טור ש"ע י"ד ס' פג סעיף א:

קבו ג
טוש"ע שם סעי' ב:
קבו ד
מיי פ"ט שם הלכה בד סמג שם
טוש"ע י"ד ס' לו סעיף א:
קבו ה
קב סעי' ו:

קבס ח ו מיי פ"י מהל'
מעשר הלכ' צ"י ופ"י מהל' טעמא משכב ומוטב

קבס ז
מיי פ"י מהל' טעמא משכב ומוטב
טוש"ע הלכ' ה סמג עשין קלה:

קבט י
מיי פ"י מהל' טעמא משכב ומוטב
הלכ' ה סמג שם:

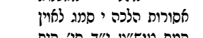
קע ח
מיי פ"ב מהל' צניות הלכה ו:

קעא ט
י מיי פ"י מהל' טעמא משכב ומוטב
טוש"ע הלכ' ה סמג שם:

קעב ב
ל מיי פ"יג מהל' מאכלות אסורות הלכה י סמג ללחין

קעג טוש"ע י"ד ס' קיח
סעיף א:

קעז
מ מיי פ"ב מהל' צניות הלכה ו סמג עשין סו:

רבינו חננאל

בירוד מותר. וקיימא לן בחוקיה דהורא רבו של ר' יוחנן: והחילק פי' מין דגים קטנים שמו חילק. ואמר רב היא סולתנית והיא דג טהור ומפני מה אסורה מפני שערבונה עולה עמה. פי' דגים טמאים מעורבים בה ועוליך עמה: וירושלמי אמר ר' יוחנן היא חילק היא טרית טרופה: ת"ד דגים שאין להן עכשיו קשקשין ועתידין ליגדל לאחר זמן כגון הסולתנית והעפיץ. או דגים שיש להן עכשיו ועתידין להשירן בשעה שיעלין מן הים כגון אקונס ואפונס וכספתאוס ואסיפתאוס ואתוסס. אלו כולם שמות של מיני דגים בלשון יוין הן וכולן מותרין הן. והאיל וקשקשין נמצאין בהן בין בחולה בין בסוף. מכריז ר' אבהו בבסרי קרבי דגים ועוברין נקחין מכל אדם. חזקתן אינן באין אלא מפילוסא ואספמיא. שמות של מקומות. כי הא דאמר אביי צחנתא דבב נהריא אסינא מאי טעמא טינא דבנהרא לא מרבי דג טמא. והאידיא דשפכי בה נהר (נתן גזמן) ונהר גומדא אסירא. דאמרין הני מנהר (נתן גזמן) ונהר גומדא אתו. מיכן שרי ר' אבהו דסבר טינא דפילוס ואספמיא נמי לא מרבי דג טמא משום הכי קרבי דגים ועובריהן של אותו מקום כולן מותרין. אמר אביי חמרא דימא שרי. תורא דימא אסור וסימנן טמא דארעא שרי בימא. אמר בארעא אסיר בימא. אמר רב אשי שפר נוגא שרי קדש נוגא אסיר. אלו הם שמות דגים ידועים. וסימן קדש לה'. כלומר מי ששמו קדש (וחולין) אסור. איכא דאמרי קבר

^[1] חולין סו. ע"ש, צ) סוכה יח., א) נ"ע חוס' לעיל לד. ד"ה ר"ע ח'קלע לגיומק ועי' היטב מ"ש בשם רש"י תענית יא: ד"ה מר עוקבא[1] (ד) נלשיל לו. לח: ושי"ג[1] (ה) שגושות ל: א) (ב)ר"ף והר"ש ליתא ע"ש[1] (ו) נכסרות ל: א) (ח) ג"ל היא כחוקתה וכו'א נכסרות[1], (ט) נכסרות שם עש"ה (פוסק' דמאי פ"ב ה"ב ע"ש[1] א) נכסרות שם ע"ש היטב[1], (ס) גבישה רש"ש[1] (ז) גיסר רש"ש[1], (ח) ג"ל לאחר ד"ה קדש טולא[1] ט) גנדפריי לנקל[1],

^[2] חולין סו. ע"ש, צ) סוכה יח., א) נ"ע חוס' לעיל לד. ד"ה ר"ע ח'קלע לגיומק ועי' היטב מ"ש בשם רש"י תענית יא: ד"ה מר עוקבא[1] (ד) נלשיל לו. לח: ושי"ג[1] (ה) שגושות ל: א) (ב)ר"ף והר"ש ליתא ע"ש[1] (ו) נכסרות ל: א) (ח) ג"ל היא כחוקתה וכו'א נכסרות[1], (ט) נכסרות שם עש"ה (פוסק' דמאי פ"ב ה"ב ע"ש[1] א) נכסרות שם ע"ש היטב[1], (ס) גבישה רש"ש[1] (ז) גיסר רש"ש[1], (ח) ג"ל לאחר ד"ה קדש טולא[1] ט) גנדפריי לנקל[1],